

**MIOMA KASALLIGINING KELIB CHIQISH SABABLARI VA
ASORATLARINI O'RGANISHNING ZAMONAVIY USULLARI.**

Sultonov Ravshan Komiljonovich,

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti,
Tibbiyot kafedrasida katta o'qituvchisi, PhD
e-mail: ravshansultonov605@gmail.com

Nabiyeva Latofat Azizqul qizi

Davolash ishi fakulteti 22-01 guruh talabasi.

Annotatsiya: Ushbu maqolada bachadon miomasi tarixi ko'rib chiqiladi va ularning tarqalishining oldini olish haqida ma'lumot beriladi. Tadqiqotda kasallikning epidemiologik xususiyatlari, tarqalish omillari va diagnostika usullari tahlil qilindi. Asosiy e'tibor kasalliklarning oldini olish bo'yicha samarali chora-tadbirlar, jumladan, emlash, sanitariya-gigiyena va aholi o'rtasida tushuntirish ishlarini olib borishga qaratilmoqda. Ushbu maqolada bachadon miomasining oldini olish strategiyalari tasvirlangan.

Kalit so'zlar: bachadon miomasi, epidemiologiya, profilaktika, diagnostika.

Kirish qismi. Miomalar bachadonda (bachadon) yoki uning atrofida rivojlanadigan saratonsiz o'smalardir.

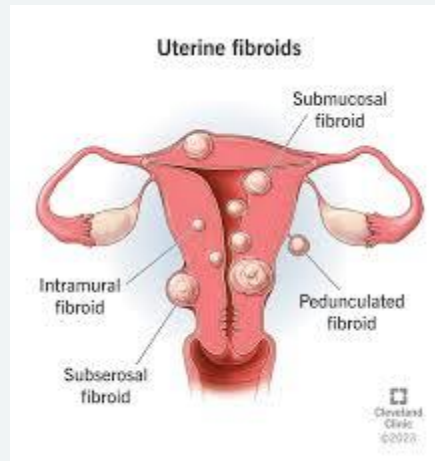
O'smalar mushak va tolali to'qimalardan iborat bo'lib, o'lchamlari har xil bo'ladi. Ular ba'zan bachadon miomalari yoki leyomiomalar deb nomlanadi.

Ko'pgina ayollar o'zlarining miomasi borligini bilishmaydi, chunki ularda hech qanday alomat yo'q.

Alomatlari bo'lgan ayollar (taxminan 3 tadan 1 tasi) quyidagi holatlarga duch kelishi mumkin:

- og'ir davrlar yoki og'riqli davrlar
- qorin (qorin) og'rig'i
- pastki orqa og'riq
- tez-tez siyish zarurati
- ich qotishi
- jinsiy aloqa paytida og'riq yoki noqulaylik

Kamdan kam hollarda, miomadan kelib chiqadigan keyingi asoratlar homiladorlikka ta'sir qilishi yoki bepushtlikka olib kelishi mumkin

Asosiy qism. Mioma turlari

Miomalar bachadonning istalgan joyida o'sishi mumkin va hajmi jihatidan sezilarli darajada farq qiladi. Ba'zilar no'xat hajmida bo'lishi mumkin, boshqalari esa qovun kattaligida bo'lishi mumkin.

Miomaning asosiy turlari:

- intramural mioma - bachadonning mushak devorida rivojlanadigan miomaning eng keng tarqalgan turi.
- subserosal miomalar - bachadon devoridan tashqarida tos bo'shlig'iga o'sib, juda katta bo'lishi mumkin bo'lgan miomalar
- submukozal mioma - bachadon ichki qoplami ostidagi mushak qavatida rivojlanib, bachadon bo'shlig'iga o'sadigan mioma.

Ba'zi hollarda subseroz yoki shilliq osti miomalari bachadonga tor to'qima sopi bilan biriktiriladi. Ular pedunkulyar miomalar deb nomlanadi.

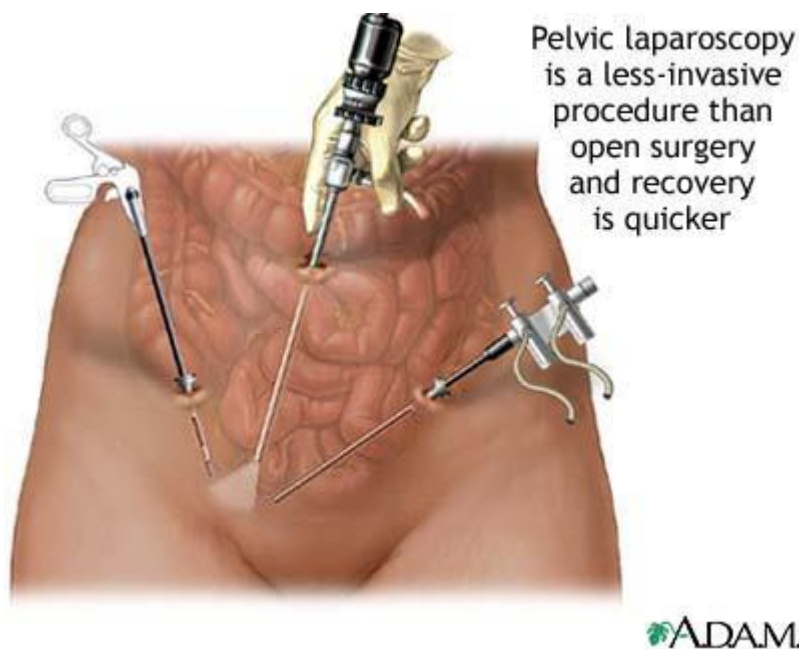

Agar mioma davolanmasa nima bo'ladi? Agar sizda simptomlar bo'lmasa, miomani davolash kerak bo'lmasligi mumkin. Agar sizda katta mioma bo'lsa yoki sizning alomatlarinigiz og'riq va noqulaylik tug'dirsa, davolanish eng yaxshi variant bo'lishi mumkin. Faqat siz va sizning provayderingiz eng yaxshi davolash kursini yoki davolanish zarurligini hal qila oladi.

Mumkin bo'lgan asoratlar

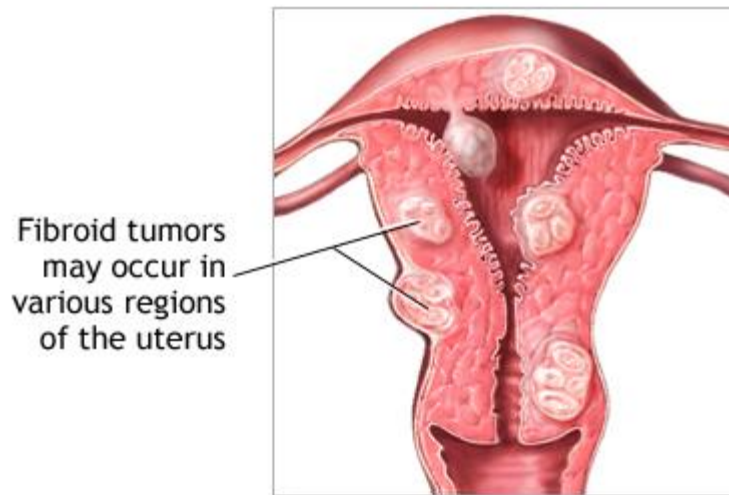
Miomaning asoratlari quyidagilardan iborat:

- Shoshilinch operatsiyani talab qiladigan kuchli og'riq yoki juda og'ir qon ketish.
- Miomaning burishishi -- Bu o'simtani oziqlantiradigan qon tomirlarining tiqilib qolishiga olib kelishi mumkin. Agar bu sodir bo'lsa, sizga operatsiya kerak bo'lishi mumkin.
- Og'ir qon ketishidan anemiya (etarlicha qizil qon hujayralari mavjud emas).
- Siydik chiqarish yo'llari infeksiyalari -- Agar mioma siydik pufagini bossa, siydik pufagini to'liq bo'shatish qiyin bo'lishi mumkin.
- Kamdan kam hollarda bepustlik.

Oldini olish.

Miomaning oldini olish mumkinmi? Umuman olganda, siz miomani oldini olmaysiz. Sog'lom tana vaznini saqlash va tos a'zolarini muntazam tekshiruvdan o'tkazish orqali xavfingizni kamaytirishingiz mumkin. Agar sizda kichik mioma bo'lsa, ularni kuzatib borish uchun tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayderingiz bilan reja tuzing.

ADAM.

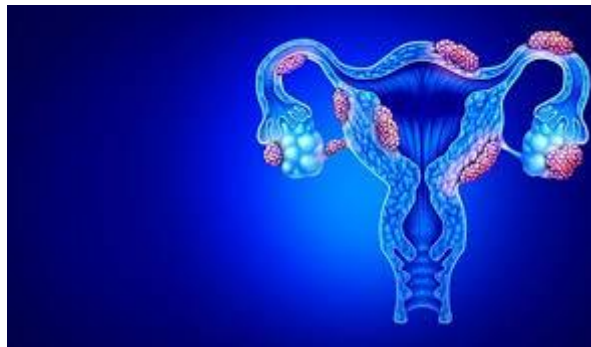
Miomani qisqartirishga yordam beradigan tibbiy yoki gormonal terapiya quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Og'ir davrlarni nazorat qilish uchun tug'ilishni nazorat qilish tabletkalari.
- Har kuni bachadonga progestin gormonining past dozasini chiqaradigan spiral turi.
- Menopauzaga o'xshash simptomlarni oldini olish uchun og'ir davrlarni davolash uchun gormonlar ishlab chiqarishni bostiradigan kombinatsiyalangan og'iz dori (GnRH antagonisti).
- Ovulyatsiyani to'xtatib, miomani qisqartirishga yordam beradigan gormonlarni olish. Ko'pincha bu terapiya operatsiyadan oldin miomani qisqartirish uchun qisqa vaqt ichida qo'llaniladi. Nojo'ya ta'sirlarni kamaytirish uchun oz miqdorda estrogen gormoni qo'shilsa, ular uzoqroq ishlatilishi mumkin.

Miomani davolashda qo'llaniladigan jarrohlik va protseduralar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Histeroskopiya -- Ushbu protsedura bachadon ichida o'sadigan miomani olib tashlashi mumkin.
- Endometriyal ablasyon -- Ushbu protsedura ba'zida mioma bilan bog'liq og'ir qon ketishni davolash uchun ishlatiladi. Mioma kichik o'lchamda bo'lganda yaxshi ishlaydi. Ko'pincha hayz ko'rishni butunlay to'xtatadi.
- Bachadon arteriyasi embolizatsiyasi -- Ushbu protsedura miomani qon bilan ta'minlashni to'xtatib, uning qisqarishiga va o'limiga olib keladi. Agar siz operatsiyadan qochmoqchi bo'lsangiz va homilador bo'lishni rejalashtirmasangiz, bu yaxshi variant bo'lishi mumkin.

- Miyomektomiya -- Ushbu operatsiya bachadondan miomani olib tashlaydi. Agar siz farzandli bo'lishni istasangiz, bu ham yaxshi tanlov bo'lishi mumkin. Bu yangi miomalarning o'sishiga to'sqinlik qilmaydi.
  - Gisterektomiya -- Bu operatsiya bachadonni butunlay olib tashlaydi. Agar siz bolalarni xohlamasangiz, dori-darmonlar ishlamas va boshqa protseduralarga ega bo'lmasangiz, bu variant bo'lishi mumkin.
  - Radiochastota ablasyonu - Ushbu protsedura ultratovush tekshiruvi ostida mioma ichiga kichik igna qo'yadi va miomaning qisqarishiga olib keladigan mioma to'qimasini yo'q qilish uchun issiqlikdan foydalanadi.
- Fokuslangan ultratovushdan foydalanish kabi yangi davolash usullari klinik tadqiqotlarda baholanmoqda.

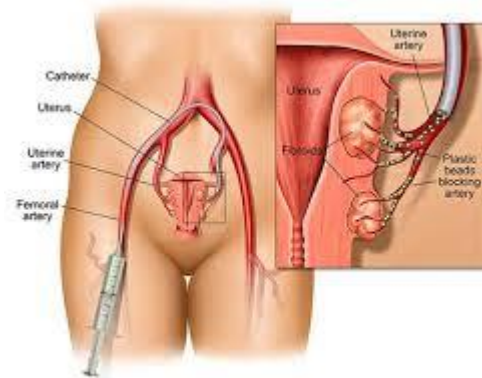

Prognoz Agar bachadon miomasi bo'lsa, homilador bo'lishim mumkinmi?

Ha, agar sizda bachadon miomasi bo'lsa, homilador bo'lishingiz mumkin. Agar siz homilador bo'lganingizda sizda mioma borligini allaqachon bilsangiz, shifokoringiz mioma uchun monitoring rejasini ishlab chiqish uchun siz bilan ishlaydi. Homiladorlik paytida tanangiz yuqori darajadagi gormonlarni chiqaradi. Ushbu gormonlar homiladorlikni qo'llab-quvvatlaydi. Biroq, ular sizning miomangizning kattalashishiga ham olib kelishi mumkin. Katta miomalar homiladorlik paytida quyidagi muammolarni keltirib chiqarishi mumkin:

Kesariya bo'limida tug'ilish xavfi ortadi, chunki homila boshini pastga qarata olmaydi.

1. Mehnat rivojlanmaydi.
2. Plasenta ajralishi .
3. Erta tug'ish .

Vaqt o'tishi bilan mioma o'zgarishi mumkinmi?

Fibroidlar vaqt o'tishi bilan qisqarishi yoki o'sishi mumkin. Ular uzoq vaqt davomida to'satdan yoki doimiy ravishda hajmini o'zgartirishi mumkin. Bu turli sabablarga ko'ra sodir bo'lishi mumkin, ammo ko'p hollarda mioma hajmining o'zgarishi tanangizdagi gormonlar miqdori bilan bog'liq. Agar tanangizda gormonlar darajasi yuqori bo'lsa, mioma kattalashishi mumkin. Bu hayotingizning muayyan vaqtlarida, masalan, homiladorlik paytida sodir bo'lishi mumkin. Gormonlar darajasi pasayganda mioma ham qisqarishi mumkin. Bu menopauzadan keyin tez-tez uchraydi. Ko'pincha, sizning alomatlariniz menopauzadan keyin ham yaxshilanishi mumkin.

Miomalar o'z-o'zidan yo'qoladimi?

Ba'zi odamlarda menopauzadan keyin mioma qisqarishi mumkin. Bu gormonlar darajasining pasayishi tufayli sodir bo'ladi. Miomalar kichrayganda, alomatlar yo'qolishi mumkin. Kichik miomalar hech qanday alomat keltirmasa, davolanishga muhtoj bo'lmasligi mumkin.

Mioma sizni charchatadimi?

Charchoq his qilish bachadon miomasining umumiy belgisi emas. Biroq, bu juda ko'p qon yo'qotganda paydo bo'lishi mumkin bo'lgan anemiyaning keng tarqalgan alomatidir. Agar o'zingizni haddan tashqari charchagan his qilsangiz, shifokor bilan gaplashing, shunda ular sababni aniqlashlari mumkin.

Mioma sizning oshqozoningizni katta qiladimi?

Ha, katta bachadon miomasi oshqozoningiz shishishi yoki kattaroq ko'rinishiga olib kelishi mumkin.

Agar sizda bachadon miomasi belgilari bo'lsa, shifokoringizga murojaat qiling, masalan:

1. Og'ir va tartibsiz vaginal qon ketish.
2. Hayz ko'rish oralig'ida qon ketish.

3. Tosdagi og'riq.
4. Jinsiy aloqa paytida og'riq.
5. Qoriningizda bosim yoki to'liqlik hissi.

Xulosa. Ushbu alomatlar boshqa ginekologik kasalliklarning umumiy belgilari bo'lganligi sababli, ularni tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayder bilan muhokama qilish muhimdir. Miomaning saraton (malign) o'simtiga aylantiradigan o'zgarishlarga duch kelishi juda kam uchraydi. Aslida, miomasi bo'lgan 350 kishidan 1 nafari saraton kasalligiga chalinadi. Noyob fibroma bilan bog'liq saratonni aniqlashda 100% prognozli test yo'q. Biroq, bachadon miomasi yoki menopauzadan keyin o'sadigan miomaning tez o'sishi bo'lgan odamlarni darhol baholash kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://my.clevelandclinic.org/health/diseases/9130-uterine-fibroids>
2. <https://www.nhs.uk/conditions/fibroids/>
3. <https://www.healthdirect.gov.au/uterine-fibroids>
4. <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/uterine-fibroids/symptoms-causes/syc-20354288>
5. <https://www.hopkinsmedicine.org/health/conditions-and-diseases/uterine-fibroids>
6. <https://www.medicalnewstoday.com/articles/151405>
7. <https://womenshealth.gov/a-z-topics/uterine-fibroids>